1847. **ARNHEMSCHE COURANT.** N° 4208.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is f 5 in de drie maanden.

DINGSDAG 19 OCTOBER.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels, f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Grondwets-herziening, afkomstig van de heeren VAN HALL, BAUD, *enz.*

Wij kennen de troonrede nog niet, maar twijfelen er echter niet aan of de ministers zullen den koning laten verklaren, dat zij eensklaps van de noodzakelijkheid eener herziening overtuigd zijn, van welke zij tot hiertoe niets wilden weten. Zonder dat er iets hoegenaamd in de zaken veranderd is, zal men geheel onverwacht zich het voorkomen geven als of men hervormen en verbeteren wilde.

Er zijn er die beweren, dat die plotselinge conversie daaraan zou toe te schrijven zijn, dat de heer VAN HALL, die eens de schatkist uit haren nood »redde," inziet, dat zij spoedig nieuwe behoefte aan redding zal hebben en dat hij daarom, de natie gunstig voor nieuwe monsterwetten of andere dergelijke schrikaanbrengende zaken wenschende te stemmen, aan den algemeenen wensch tot herziening iets had besloten in te willigen, hoewel hij zichzelven beloofd zou hebben, dat die herziening meer schijn dan waarheid wezen zou.

Anderen weder zoeken die onverwachte schijn-bekeering der ministers, welke zich nog zoo kort geleden op de stelligste wijs tegen alle herziening verklaarden, in den wensch eenige belemmeringen in de grondwet, op welke de kieswetten aanhoudend schipbreuk geleden hebben, op te heffen en verwachten dan ook niet, dat de herziening verder zal gaan.

Sommigen meenen, dat de ministers vreezen, dat bij de meer liberale keuzen, welke in de laatste weken en stemgeregtigde burgers en kiezers gedaan hebben, dit eens op de provinciale staten zoude kunnen werken en aldus die van Zuid-Holland de Tweede Kamer weder met de tegenwoordigheid van den heer THORBECKE zouden vereeren. Zij willen dus eene herziening tot stand brengen, aan welke hij geen handelend deel zal kunnen nemen: zijn scherpziend oog zou zoo ligt door het masker van vaderlandsliefde, waarachter zij zich wenschen te verbergen, heendringen en de opzettelijke of niet opzettelijke leemten en gebreken van hun werk aan elk duidelijk maken.

Anderen geven weder andere redenen, maar hierin komen allen overeen, dat zij in die herziening slechts eene manoeuvre zien, waarvan zij het doel niet kennen, maar echter iets anders zoeken dan verstandige staatkunde.

Verder zijn ook allen het eens, dat van eenen minister, zoo weinig constitutioneel als den heer VAN HALL of van den man der autocratie BAUD niet veel voortreffelijks te wachten is; om van den Nederlandschen CICERO met »al het talent, dat de hemel hem schonk," van ULIJSSES VAN SON, den »toevalligen"? graaf VAN RANDWIJCK of den kanonnier van buitenlandsche zaken niet te spreken. Het zal wat voortreffelijks zijn, dat zulke handen, onder voorlichting van den president van het Geldersche hof, zullen in het licht zenden.

Naar de meening der meesten, welke meenen, dat men menschen niet beter dan uit hun gedrag kan beoordeelen, kan ons eene oplettende beschouwing van de handelingen en gezindheden onzer ministers niets anders dan een tweede bedrijf der comedie van 1840 doen verwachten. Al wilden deze ministers zelfs eene goede herziening geven, het zou hun aan de krachten ontbreken.

Eene onvolledige herziening intusschen zou het heilloosste spel zijn, dat men met de natie zou kunnen spelen. Honderde wenschen zouden ontstaan zijn, het gevoel van honderde behoeften zou opgewekt wezen, om in te leurstelling te eindigen, na den smeulenden geest van ontevredenheid meer en meer te hebben aangevuurd. Het bestuur zou een gevaarlijk spel spelen.

Wanneer men niet tot eene volledige herziening onzer staatsinstellingen overgaat, zal men op nieuw den eerbied voor de heiligheid der wet, zonder welke orde in eenen staat ondenkbaar is, hebben verminderd. Met stukjes en brokjes te herzien, ontneemt aan eene wet alle denkbeeld van vastheid. Niemand behoorde dit meer in te zien dan de mannen van het bestuur, want alleen wanneer de natie, in de waarheid, en daarom ook in het langdurig bestaan, der wet vertrouwt, die als de uitdrukking van haren wil lief heeft, is het ligt te besturen: anders is het eene voortdurende worsteling, in welke men ten slotte overwonnen moet worden, daar men zich zelven in voorraad moedwillig verzwakt heeft.

Mogt men inderdaad eene herziening voorstellen, hoe gering die ook wezen mogt, de natie vermag veel haar vollediger te maken. Van hare zoogenaamde vertegenwoordiging kan zij weinig verwachten; zij trachte dus zich zelve door alle wettige middelen te helpen. Een krachtig werkend, haar door de grondwet geschonken, bezit zij in het regt van petitie. Men blijve niet stil en onverschillig aanzien, wat kroon en Staten-Generaal doen, maar uite openlijk zijne wenschen; brenge die voor de wetgevende magt en stelle haar dus in de gelegenheid te toonen of verstandige volkswil bij haar eenige kracht heeft. Men hechte niet aan kleinigheden; men late zich niet door vooroordeelen of kerkelijke partijschappen terughouden, zijne belangstelling in de zaak te toonen. Wanneer eenstemmig van alle zijden zich stemmen laten hooren, op meerdere vrijheid en betere regeling aandringende, zullen wij daarvan zelfs op de verstokte gemoederen der behouders de gevolgen ondervinden en zal hunne onverwachte conversie eene veel heilrijker uitkomst kunnen hebben dan zij wenschten of voorzagen. Men bereide zich daarop voor en volge met warme belangstelling de zaak, welke een geheim doel aanhangig schijnt te willen maken. De drukpers zal, hopen en vertrouwen wij, de natie in die belangstelling en in dat onderzoek niet in gebreke laten.

Buitenlandsche berigten.

ITALIE.

Van de Italiaansche grenzen, 11 oct. Men meldt uit Napels, dat de Engelsche gezant aldaar aan het kabinet eene nota heeft doen toekomen, waarin ophelderingen verlangd worden, waarom de staatslasten van Sicilie zonder bijeenroeping van het parlement van Sicilie sedert 1816 verdriedubbeld zijn, in weerwil van de officiele verzekering van *Ferdinand I*, om de belastingen van Sicilie niet te verhoogen buiten de toestemming van een bijeengeroepen parlement. De koning moet zich hoogelijk verwonderd hebben over deze nota, daar het hem onbekend is gebleven, onder welke voorwaarden in het jaar 1816 het Siciliaansche parlement opgeheven is; twee ministers, welke hij hieromtrent geraadpleegd had, hebben den moed niet gehad, hem te zeggen, dat hij tegenover Sicilië een constitutioneel koning was, en dat de Siciliaansche constitutie wel door geweld tijdelijk opgeheven, maar niet afgeschaft was.

De Napolitaansche regering heeft, om alle berigten tusschen Sicilië, Calabrie en Napels op te vangen, naar alle stoombooten policie-agenten gezonden. Op dit oogenblik bevonden zich 34000 man koninklijke troepen op het eiland Sicilië.

— Men schrijft uit Florence, den 4den october: »De groot-hertog van Toscane heeft, na eenige weifeling, de teugels van het bewind in handen gesteld van een liberaal ministerie.

Het nieuwe kabinet is zamengesteld uit de heeren *de Tempi*, eersten minister; graaf *Serristori*, minister van buitenlandsche zaken en oorlog; markies *Rudolfi*, minister van binnenlandsche zaken; de staatsraad *Baldasseroni*, minister van financiën.

Het voorzitterschap van het *Buon Governo* is opgeheven en aan het ministerie van binnenlandsche zaken toegevoegd, onder directie van den heer *Pezzala*. Deze keuzen zijn door de publieke opinie gunstig opgenomen.

— Uit Genua schrijft men onder dagteekening van 7 october:

De Sardinische regering heeft de oprigting eener burgerwacht en de maatregelen betreffende de vrijheid der drukpers, welke gevraagd werden door het committé onder het voorzitterschap van den heer *Doria* in eene petitie, die hier nog al weerklank heeft gevonden, geweigerd. Deze weigering heeft op het publiek eenen zeer ongunstigen indruk gemaakt.

— Eenige dagen geleden, den 2den october, op den verjaardag van koning *Karel Albert*, was aangekondigd, dat de schouwburg *Karel Felix* zou geïllumineerd worden, en dat er eene hymne ter eere des konings zou gezongen worden. Terstond werd met geestdrift eene politieke demonstratie voorbereid; toen echter, de politie de wachtposten had doen verdubbelen, volgde er bij het publiek een misnoegen, dat zich kenbaar maakte door het in acht nemen van een diep stilzwijgen na het zingen der hymne. De zaal was stikvol, maar geen *vivat* werd gehoord.

— Men spreekt hier veel van hetgeen den zoon van den hertog *van Lucca* den 29sten september, toen hij door Lerici trok, gebeurd is. Men had daar ter plaatse reizigers zien komen, die, na het fort bezigtigd en een pleiziertogtje ter zee gemaakt te hebben, weder in hunne rijtuigen gestegen waren, om zich naar Massa te begeven. Deze rigting deed hen weldra herkennen voor den zoon van den hertog *van Lucca* met zijne echtgenoote en zijne moeder. Terstond verzamelde zich eene menigte volks rondom het rijtuig, onder de kreten van: *Leve Italië! Leve Pius IX! Leve Toscane!* Zelfs werd de zoon van den hertog *van Lucca* genoodzaakt hen te groeten, die deze kreten aanhieven. Men zegt, dat er een onderzoek over deze gebeurtenis aanhangig is gemaakt.

— Berigten uit Turijn, dd. 9 october, melden, dat de heer *de Villamarina*, de vrijzinnigste en meest populaire minister van het Sardinisch kabinet, zich genoodzaakt heeft gezien zijn ontslag in te dienen. Men weet nog niet met zekerheid, wat aanleiding tot deze aftreding heeft gegeven. (*Vergelijk het berigt door ons onder Parijs medegedeeld*)

— Het wetenschappelijk congres te Venetië, is op eene luidruchtige wijze, maar, echter, zonder stoornis voor de publieke orde, gesloten. In de algemeene vergadering, waar men meer dan 3000 personen telde, (want er waren zeer vele uitnoodigingen gedaan) zijn redevoeringen gehouden over onderwerpen van belang voor Italië. De heer *Cautu* schrijver eener *Algemeene Geschiedenis*, heeft bijzonder uitgemunt door zijn preken over een Italiaansch tolverbond en door het houden van eene lofrede op *Pius IX*, den paus — hervormer. De geheele zaal heeft door handgeklap den spreker haren bijval betuigd, hoewel de aartshertog *Reinier*, onderkoning, en andere hooge autoriteiten tegenwoordig waren.

PRUISSEN.

Berlijn, 12 oct. *Alex. v. Humboldt* heeft aan *Hendrik Conscience* te Antwerpen, die in den laatsten tijd zoo hevig aangevallen is, een zeer vriendschappelijken brief geschreven, waarin hij den door de lastertaal der Belgische drukpers ter neder geslagenen schrijver moed inspreekt en hem van zijne hoogachting voor zijne zeldzame verdiensten verzekert. Gelijke betuigingen heeft de warme verdediger der Vlaamsche beweging, van andere uitstekende en beroemde mannen ontvangen; daar het gebleken is, dat het renegaatschap, waarvan men *Conscience* beschuldigde, laster was.

Elbing, 9 oct. Hetgeen men van deze stad meldt, kan, tot voorbeeld aan Nederlandsche stedelijke regeringen strekken. Ter naauwernood wordt daar van eene enkele zeldzame handeling een afschrift ter lezing voor het publiek gelegd, eene openbaarheid, welke, inderdaad, geene openbaarheid mag heeten; terwijl men over de meeste belangen der burgerij een diep stilzwijgen bewaart en het een *misbruik* noemt, wanneer daaraan eenige openbaarheid gegeven wordt. In Elbing, daarentegen, werd de eerste openbare zitting van den gemeente-raad als een feest gevierd en met eene plegtige rede door den heer *Wernich* geopend, die drie en twintig jaren lid van den gemeente-raad geweest is en twaalf jaar burgemeester. Geboren in een tijd, in welken de leer der landsvaderlijkheid in volle kracht was, heeft deze heer niet kunnen verlokken, gelijk, helaas! in Nederland bij mannen van zijnen leeftijd maar al te zeer het geval is. In zijne rede, bij die gelegenheid gehouden, noemde hij de openbaarheid den proefsteen van tijden en personen, en juichte daarom in haar bezit. Hij verklaarde daarbij, dat, hoewel men in de steden eene volledige zegepraal behaald had, de groote strijd van onzen tijd, echter, de strijd van het regt tegen het voorregt nog in lang niet voorbij was. Eens echter, zal de onmetelijke overmagt aan uitwendige middelen, welke goud en ijzer aan het voorregt geven, zal het eenvoudige, weinig verdedigde, zich zonder tooisel vertoonende regt overwinning op overwinning behalen, want het heeft in zijnen strijd tot bondgenooten deugd, beschaving, vrijheid en waarheid. Waarschijnlijk, verklaarde hij aan den stedelijken raad, zal niemand onzer het morgenrood van den dag beleven, op welken die strijd beslist zal worden. Wij, echter, moeten werken, ten einde die dag spoediger nadere, en al mogt ook niemand onzer in staat zijn buiten den kring dezer stad te werken, zoo is het toch onzer aller roeping, den akker van het regt te beploegen, hoe klein het ons toegedeelde stuk van dien akker ook wezen moge; het geringste zelfs is van belang, is een lid in den schakel van het geheel en hij, die dien pligt naar waarheid vervult, heeft de taak zijns levens vervuld. Wij wenschen aan Nederland vele zulke burgemeesters.

Kiel, 10 oct. Deze hoogeschool leed een groot verlies, door het vertrek van den hoogleeraar *von Madai* naar Freiburg en *Waitz* naar Göttingen.

BEIJEREN.

Munchen, 4 oct. Men kent de wonderlijke gebeurtenissen, welke hier in de laatste tijden voorgevallen zijn; hoe het eene vreemde danseres gelukt is een ministerie en een stelsel van regering te doen vallen, welke tot dus ver noch voor de publieke opinie noch voor de vertegenwoordiging het hoofd wilden bukken. Hoe blijde men over de verandering zelve moge wezen, hoe gewenscht aan alle verstandigen hervorming toeschijnt, velen hadden liever verbetering door andere middelen zien tot stand komen. Men is echter zoo zeer gewoon de zaken naar de uitkomst te beoordeelen, dat velen opregte aanbidders van *Lola Montes* of de gravin *von Landsfeld*, gelijk zij thans heet, geworden zijn. Men was daarom in gansch Duitschland, maar vooral hier zeer gespannen, welke houding de Beijersche Kamers bij deze gelegenheid zouden aannemen. Wij hebben al den wensch hooren uiten, dat de Kamers zekere hooggeplaatste personen onder curatele mogt stellen en niet langer de regering toevertrouwen aan dezulken, die aldus de zeden des volks met voeten treden. De Kamers zijn nu bij elkander. Zij zijn buitengewoon bijeengeroepen ter beoordeeling eener voorgestelde leening ten behoeve der spoorwegen. Hoewel zij van geene onder curatele-stelling gewagen, is echter het adres van de Kamer der Afgevaardigden opmerkelijk genoeg. Het toont, hoe de tijd der *vaderlijke* regering in Duitschland voorbij is. Gelijk de Pruissische stenden zich niet wilden laten bannen binnen den engen kring, hun door den koning voorgeteekend, zoo hebben ook de Beijersche afgevaardigden getoond dat zij hunne roeping begrepen. Men hield geene troonrede, dewijl men alle beraadslaging over andere aangelegenheden dan de leening voor de spoorwegen wenschte af te snijden; maar de afgevaardigden hebben desniettemin een adres aan den koning ingediend, dewijl zij begrepen, dat zoodra zij zamen kwamen, hetzij in gewone, hetzij in buitengewone vergadering, hunne bevoegdheid dezelfde was. Zij hebben zich daarom niet bepaald tot de zaak der leening, maar hunnen blik over het geheel van den staat laten gaan. Zoo zeggen zij omtrent het tegenwoordige hervormingsgezinde ministerie: »Met vreugde begroet de Kamer der vertegenwoordigers in de nieuwe raadslieden der kroon de hoop op eene spoedige verwezenlijking van reeds lang bij Uwe Majesteit rijp gewordene ontwerpen. Met den geest des tijds vooruit te gaan, geeft aan de kroon kracht in de algemeene goedkeuring des volks en aan het vaderland die hooge plaats ... ke het geroepen en bevoegd is.” Het adres ... op vele verbeteringen in de wetgeving en het ... aan. Zoo vraagt het eene betere kieswet, ... bepalingen omtrent de verantwoordelijkheid der ... nisters, afscheiding van geregtelijk en administ... gezag, eene openbare en mondelinge regtspl... vrije drukpers, vrijheid van onderwijs en ... verbetering. Er zijn vertegenwoordigingen, ... wij gelijke cordaatheid toewenschen.

Het voorstel van professor *von Scheurl*, lid ... de Kamer van Afgevaardigden, met betrekkin... de vrijheid der drukpers strekt hiertoe: 1o. dat ... censuur ten opzigte van binnenlandsche aange... heden geheel zal opgeheven worden; 2o. dat w... welke in eenen anderen staat door de censuur ... gelaten mogten zijn, aan geene nieuwe censuur ... len blootstaan; 3o. dat het verzenden per post ... niet verboden tijdschriften niet meer belet zal ... den; 4o. dat gedrukte schriften niet meer dan o... zekere voorwaarden in beslag zullen kunnen ... men worden.

BRUNSWIJK.

Brunswijk, 13 oct. In de derde algemeene ... gadering der Duitsche matigheidsgenootschappen ... onder andere besluiten, ook dit genomen, dat ... niet enkel aan gedistelleerde wateren zich niet d... ken mag drinken, maar ook niet aan bier.

HANOVER.

Hanover, 14 oct. Morgen wordt de spoorw... welke den Rhijn met het noorden van Duitschl... vereenigt, geopend. Dagelijks zullen er drie trei... van Hanover naar Minden vertrekken. De open... van den weg tot Bremen zal, zegt men, op 15 ... vember plaats hebben. Men beklaagt zich daar... zeer, dat Bremen zich poortgeld wil laten betalen.

ENGELAND.

Londen, 14 oct. In eene gisteren avond al... gehoudene algemeene vergadering van de maatsch... pij tot ontginning der Engelsche kopermijnen, ... verklaard, dat de Engelsche bank aan de Kompagni... eene som van £ 270 000, tegen 5 pCt. rente, heeft ... [illegible] kun... nen ... werken van ontginning te ... vervolgen.

Heden heeft de tweede driemaandelijksche vergadering plaats gehad van de ijzersmelters uit Zuidelijk Staffordshire. Dezelve was talrijk, daar de vertegenwoordigers van bijna alle groote huizen dezelve bijwoonden. Men dacht, dat de geldkrisis eene daling in de prijsen zoude veroorzaken; men heeft echter aangetoond, dat de stand van dien tak van industrie nog voordeelig genoeg is, om de prijsen der afgeloopene drie maanden te kunnen blijven behouden; gevolgelijk heeft zich de vergadering met algemeene stemmen tegen elke prijsvermindering verklaard.

— De raad van Ierland (eene vereeniging van grondeigenaars te Dublin tot verbetering van den stand van zaken in Ierland) heeft aldaar eene vergadering belegd, en het volgende voorstel van petitie aangenomen:

De petitionarissen vragen de afschaffing van de belasting op het hout, het glas, het aardewerk en op de binnen- en buitenlandsche kramerijen. Zij verzoeken ook aan het gouvernement zich ernstig bezig te willen houden met het openen van nieuwe débouché's voor den Ierschen vlashandel.

— *Will Faa*, koning der Schotsche heidens, is in den ouderdom van 96 jaren te Kerk-Yetholm overleden. Deze souverein van een rondzwervenden stam heeft zijne kroon gedurende vele jaren zonder smet gedragen. Hij heeft niet eenmaal gedurende zijn leven gevangen gezeten, wat zeer zeldzaam is. Hij was zoo trotsch op zijn geslachtsboom, alsof het bloed der Howards door zijne aderen gestroomd hadde.

— De Chinesche jonk *Keying*, die den ... in de haven van New-York is aangekomen, heeft daar voortdurend de levendigste nieuwsgierigheid ondervonden. De slanke vorm van het vaartuig, zijne masten, zeilen van bamboesriet en ..., zijn geregelde en snelle gang, ten gevolge waarvan men, naar het zeggen, het Chinesche schepelingen nimmer zeeziekte ondervindt, eindelijk de vreemde makelij van het meublement, ja zelfs de honden met inktzwarte tongen, welke de kapitein heeft medegebragt, dit alles droeg bij, om de menigte aan te

Hokkes. Een ieder, ook de schoonste vrouwen van New-York stelden er eer in, te kunnen zeggen, dat zij den Chineschen jonk hadden bezigtigd. Ongelukkiglijk schijnt de onderneming niet zoo gunstigen uitslag gehad te hebben, wat het geldelijke belang aangaat. De Chinesche matrozen, ten getale van 26, geene betaling van hunne tractementen genoten hebbende, hebben beslag op het schip doen leggen en den heer *Lore* hunne zaak voor de regtbank van het district doen bepleiten. De equipage vordert in de eerste plaats betaling der achterstallige gelden sedert de maand september 1846 en vervolgens op kosten van den kapitein naar Canton te worden terug gezonden. Volgens het beweren der schepelingen waren zij slechts voor acht maanden gehuurd en mogt men hen niet verder dan Java en Singapore brengen. De advocaat van *Lo Yn Lang Hy*, den Chineschen kapitein, antwoordde, dat de matrozen, die het vaartuig zelf gestuurd hadden, niet konden aanvoeren, dat men hen de Oostindische en Atlantische zeeën tot in de golf van Mexiko en eindelijk tot voor New-York bij verrassing had doen doorstevenen, dat, wat de soldij betrof, de kapitein beloofd had, hen bij de terugkomst te Canton te zullen voldoen uit den verkoop der Amerikaansche producten, welke het schip zoude medenemen; overigens hadden de matrozen weinig reden tot klagen, want de gelden, welke zij van de nieuwsgierigen hadden ontvangen, bedroegen veel meer dan zij konden te eischen hebben. De regtbank heeft evenwel de zaak gewonnen gegeven aan de equipage, de in-beslag-neming bekrachtigd, den verkoop van de *Keying* bevolen en den kapitein veroordeeld, aan elk zijner zeelieden, naar gelang van hun rang, 100 tot 200 roepels te betalen.

— De rijke zoölogische verzameling in Regent's park, welke meer dan elf honderd dieren bevat, heeft weder eene belangrijke aanwinst gedaan. De Europische bison (*Auerochs*), zegt de *Times*, van welken men in Engeland slechts fossile overblijfsels vindt, bestaat alleen nog maar in de groote wouden van Bialowicz, in het gouvernement Grodno, waar de laatste overblijfselen dezer schoone diersoort door een keizerlijk bevel gespaard moeten blijven. Twee van deze bijna fabelachtige dieren zijn, op bevel van keizer *Nicolaas*, gevangen en aan onzen zoölogischen tuin ten geschenke gezonden.

FRANKRIJK.

Parijs, *14 oct.* De *Démocratie Pacifique* deelt de volgende bijzonderheden mede:

Toen men een naauwkeurig onderzoek in de kamer van den heer *de Praslin* bewerkstelligde, ontdekte men, onder in de lade eener commode, schroeven en moeren, die klaarblijkelijk tot een of ander meubel behoord hadden, maar van welke men de bestemming niet raden kon.

De oplossing van dit raadsel werd in de kamer der ongelukkige hertogin gevonden. De enorme, met zware versierselen en wapenschilden overdekte, hemel van het ledikant, afgebroken wordende, ontdekte men, dat deze slechts met ééne half afgeschroefde moer bevestigd was en dat men met lak de gaten digt gemaakt had, die door het wegnemen der andere moeren, ontstaan waren.

De gevolgtrekkingen die hieruit voortspruiten, doen sidderen, en geven, aan den reeds zoo ijsselijken moord, een nog gedrochtelijker karakter, namelijk van met eene duivelachtige voorbedachtheid [illegible] bijzonderheid roept ook nog het gewesgeheet in het geheugen, dat de hertogin, eens in het park van Vaux wandelende, achter zich hoorde vallen, en waarvan de dader tot dusverre niet ontdekt heeft kunnen worden.

Het schijnt zelfs, dat geldelijke beweegredenen op dit onverzoenlijk voornemen invloed hebben gehad. De fortuin van den heer *de Praslin* was in eenen staat van buitengewonen achteruitgang. Dezelve was ook niet zoo groot als men dit gemeenlijk vermoedde, en werd door overdrevene uitgaven, vooral door verbouwingen te Vaux, die meer dan een millioen franken gekost hebben, geheel vernietigd.

De heer *de Praslin* leefde in onophoudelijke vrees voor eene wettige scheiding, welke door de hertogin zoo lang en met zoo veel [illegible] gewenscht was, gevraagd en waartoe zij nimmer het plan geheel opgegeven had. (*N. R. C.*)

Parijs, *15 oct.* Men gelooft thans, dat de herroeping van het besluit, waarbij de leden van het geslacht *Bonaparte* van den Franschen bodem verbannen zijn, niet meer twijfelachtig is. Men gelooft algemeen, dat de regering het initiatief zal nemen en een wetsontwerp in dien geest zal aanbieden. Zelfs voert men tot staving, het volgende gezegde van *Guizot* aan, als toespeling op het vroegere overbrengen van de asch van *Napoleon*. »De heer *Thiers* heeft de dooden teruggeroepen, ik zal de levenden terugroepen.«

Het wordt dan ook wezentlijk tijd, dat men eindelijk eens tot deze daad van billijkheid overga. Reeds zijn er 32 jaren verloopen sedert de verbanning, welke bij het 4de artikel van de zoogenaamde amnestiewet van 12 januari 1816 werd uitgesproken.

— De berigten uit Piemont laten ons nog in onzekerheid over het ontslag van den heer *Villamarina*. Volgens de *Gazette du Midi* zoude er ook sprake zijn van het aftreden des ministers van buitenlandsche zaken, den heer *Della Margherita*. De graaf *de Villamarina* zou door een zijner vrienden, den generaal *di Broglio*, vervangen worden. Volgens de geruchten waren beide genoemde ministers van een tegenovergesteld gevoelen betreffende de vraag, of men in de tegenwoordige omstandigheden tot hervormingen zoude overgaan of niet.

— De *Patrie* meldt, dat gedurende eenige dagen het gerucht loopt, dat de heer *Duchâtel* van plan is het ministerie te verlaten. De minister van binnenlandsche zaken zoude persoonlijk aan eenige prefecten, van dit besluit mededeeling gedaan hebben. De heer *Duchâtel* heeft overigens geheel onverwachts verklaard, dat zijn vertrek met geene staatkundige oorzaken in verband staat, en dat het, na eenen zoo langdurigen en moeijelijken arbeid, alleen de behoefte aan rust is, die hem dwingt zich van zijne ambtgenooten te scheiden. Men moet zelfs de benoeming van den heer *Guizot* tot het presidentschap afgewacht hebben, om volstrekt geen vat aan de kwaadwilligheid te geven, aangezien men in der tijd beweerde, dat de heer *Duchâtel* zijne portefeuille liever nederleggen zoude, dan te dulden, dat zijn collega van buitenlandsche zaken, boven hem zitting in den raad des konings nam.

SPANJE.

Madrid, *10 oct.* De koninklijke handkus is allerluisterrijkst geweest. De koningin, op den troon gezeten, had de hertogin *de Sessa* en de jonge dochters van den infant don *Francisco de Paula* bij zich, terwijl de ministers en de grootwaardigheids-bekleeders den troon omringden. Ook het vreemde corps diplomatique woonde deze plegtigheid bij, die ten half vier ure begon. Ten zes ure nam de handkus een aanvang.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, *16 oct.* Op dringend aanzoek van onderscheidene voorname kooplieden, was de regering dezer stad, in den aanvang van dit jaar, niet ongenegen, de beurs te laten overdekken. Het stedelijk fabrijk-ambt bekwam order, om hiervan teekeningen en modellen te maken. (De bouwmeester van dezen tempel van togt en ongerijf, bood zich aan, om een plan tot overdekking te leveren, maar werd beleefdelijk afgewezen.) De modellen hiervoor gereed zijnde, werden zij door verscheidene bouwkundigen dezer stad gezien en zeer verdienstelijk gevonden; voor den raad gebragt zijnde, oordeelde deze, alvorens eene bepaalde keuze te doen, het voorzigtig en raadzaam in deze door eene commissie van drie bouwkundigen te worden voorgelicht. Men benoemde in plaats van drie civiele bouwkundigen in deze stad woonachtig, die het ongerijf der beurs kenden, drie ingenieurs van den waterstaat, die, hoe ervaren in hun vak, zeer wel gevoelden, dat dit praktische werk niet tot de theorie van spoor- of waterwerken behoorde. Hun Ed. Gest. oordeelden, dat de inlichting van een tuin-architect hier noodzakelijk was, temeer, daar Z. W. Ed. dit gebouw geordonneerd had. Z. W. Ed. was dan ook waarschijnlijk dadelijk bereid en gaf met voorbijziening van het goede werk, door het stedelijk fabrijk-ambt daargesteld, een nieuw plan tot overdekking, waar de commissie zich mede conformeerde. Alzoo heeft het stedelijk bestuur door tusschenkomst van drie ingenieurs iets bekomen wat het niet begeerde, namelijk, een plan tot overdekking der beurs van den heer *Zocher*.

's Gravenhage, *17 oct.* In den afgeloopen nacht is (in deze residentie) overleden de Z. E. A. Heer jhr. *J. P. Van Diert van Melissant*, sedert 1838 raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden. Hij was ter dezer stede geboren.

— Uit het weekblad *Asmodée*, dat alhier het licht ziet, blijkt, dat dit blad, te rekenen van 31 october, waarschijnlijk op een grooter formaat, onder den titel van: *le Courrier de l'Amstel*, te Amsterdam in het licht verschijnen zal: wekelijks zal in dat blad een *feuilleton* worden opgenomen; waarin de eigenlijke *Asmodée* op de gewone wijze zal worden voortgezet.

Zwolle, *16 oct.* Na gisteren alhier op wagens te zijn aangebragt, zijn heden morgen per stoomboot over Amsterdam, naar Noord-Amerika vertrokken 12 personen, komende uit Vriezeveen, 14 uit Enschedé, terwijl, als tot hetzelfde gezelschap behoorende, te Hasselt nog 10 uit Avereest moeten bijkomen. Tegen aanstaanden maandag verwacht men op dezelfde stoomboot wederom veertig landlieden, die dezelfde bestemming zullen volgen.

Arnhem, *16 oct.* Het gezelschap van het Théâtre du Vaudeville Français van 's Hage heeft woensdag ll. hier eene debuut voorstelling gegeven, die in het algemeen wel voldaan heeft; hetzelve zal eene inteekenlijst voor zes voorstellingen, te geven van 14 tot 14 dagen en aan te vangen met den 27sten dezer maand openen. Wij twijfelen niet of de heer *de Mortain* zal wel slagen.

Jongste nieuwstijdingen.

Arnhem, 18 october.

De handels-krisis in Engeland en de toestand van Zwitserland blijven altijd levendig de publieke belangstelling gaande houden.

Te Londen heeft op nieuw een belangrijk faillissement van het huis *Lawrence*, *Phillips en Zoon* plaats gehad. Dit huis genoot algemeene achting. Men spreekt ook nog van finantiële moeijelijkheden, in welke eene vennootschap gewikkeld zou zijn, die in Staffordshire belangrijke mijnwerken bezit en wekelijks drie duizend pond sterling aan zijne werklieden uitbetaalt. Ook spreekt men nog van faillissementen van minder aanbelang, onder anderen van eene provinciale bank.

— Het altijd klimmend gebrek in Ierland zal van de zijde der katholijke bisschoppen van dat ongelukkig land tot eenen stap aanleiding geven van hoog belang en zonder precedenten. Deze kerkvoogden, het gewone tijdstip hunner jaarlijksche bijeenkomst vervroegende, zullen zich aanstaanden dingsdag vereenigen. Men verzekert, dat zij het voornemen hebben persoonlijk hunne klagten of liever de uitdrukking van de grieven des volks aan lord *John Russell* voor te stellen en, zoo het onderhoud met den eersten minister hun niet voldoet, zullen zij hunne grieven aan de voeten des troons brengen.

— De toestand van Zwitserland blijft altijd even verward en, daar het onverwachte altijd eene groote rol in het bestuur der zaken speelt, zou de twist tusschen het bondgenootschappelijk bestuur met het kanton van Neufchatel ten gevolge eener in beslagneming van wapens, wel voor een oogenblik het terrein van den strijd kunnen verplaatsen. Het kanton Neufchâtel is, gelijk men weet, van gemengde natuur: men kan het niet aantasten zonder met Pruissen in moeijelijkheid te komen, onder welks bescherming de tractaten het geplaatst hebben. Het bondgenootschappelijk bestuur heeft met betrekking tot dit punt eene zoo dreigende houding aangenomen, dat gisteren te Parijs het gerucht zich verspreid heeft, dat eene poging tot omwenteling in het kanton Neufchâtel is uitgebarsten, dat de bevolking van het platte land in aantogt naar de stad is, ondersteund door vrijwilligers uit het Waadland. Volgens eene andere lezing zou het kantonnaal gouvernement zelf deze beweging hebben voorbereid ten einde aldus de teruggehouden wapen-toevoeren te kunnen hernemen. Wij wachten echter nog altijd de bevestiging dezer laatste geruchten.

— In Italië zijn aller oogen op Piemont gewend, waar het gouvernement zich aan de zijde van den tegenstand tegen den vooruitgaanden geest des volks geschaard heeft, en op het koningrijk der beide Siciliën, waar alles in verwarring is en waar men niet raden kan, welke de meening en de veerkracht van het gouvernement is. Ondertusschen gaat

ondanks de onrust, welke maatschappelijke hervormingen altijd voor het oogenblik met zich slepen, de kerkelijke staat en Toscane voort met kalmte hunne instellingen te herzien. Het hertogdom Lucca heeft zich aan Toscane gehecht, zonder dat de diplomatische wereld er zich mede bemoeit. Het evenwigt van Italië even weinig als van Europa loopt daardoor gevaar.

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, — october.

Eenige dagen geleden verweet *The Times* aan den Engelschen gezant te Athene (sir EDMUND LYONS), dat hij gepoogd had »koning OTTO te vernederen." Zeer te regt antwoordt daarop de *Chronicle*: »Bijaldien »koning OTTO vernederd werd, zoo zijn hem zijne »vernederingen berokkend door eenen dienstbaren »en antinationalen minister. De wezenlijke vernede»ring van een souverein, wordt hem berokkend door »inconstitutionelen raad van lieden, die hem aanset»ten tot tirannie en onderdrukking ten behoeve van »hunne eigene baatzuchtige oogmerken. KAREL I »werd »vernederd," toen hij genoodzaakt werd zich »aan zijn parlement te onderwerpen. LODEWIJK XVI »werd »vernederd", toen hij gedwongen werd, zich »te onderwerpen aan zijn volk. De koningin van »Portugal werd vernederd, toen zij genoodzaakt werd »de CABRALS op te geven. Prins METTERNICH is ver»nederd geworden, toen de weerstand van den paus »hem dwong af te zien van zijn plan om de pause»lijke staten te bezetten. Koning OTTO werd diep »vernederd, toen, in 1843, zijne onderdanen hem »eenstemmig dwongen eene belofte te vervullen, wel»ke hij lang volhard had te weigeren, en toen zij »hem eene constitutie afdwongen, welke hij uit wel»begrepen achting voor zijne eigene waardigheid, en »uit eerbied voor de goede trouw, uit eigen bewe»ging had behooren te geven; en koning OTTO zal »nog verder vernederd worden, wanneer de alge»meene verontwaardiging en de eenparige tegenstand »zijner onderdanen hem dwingen zullen zich te her»inneren, dat hij koning is over eene onafhankelijke »natie, en dat hij tot koning van Griekenland is »aangesteld geworden, om Griekenland te regeren »in het belang en tot welzijn der Grieksche natie, »en niet ten dienste van retrogade grillen en baat»zuchtige intrigues."

Discite justitiam moniti, et non temnere divos. Leert regtvaardigheid, koningen, en veracht de volken niet.

Opmerkenswaardig zijn de bijzonderheden, welke het *Handelsblad* medegedeeld heeft omtrent de laatste verkiezing der leden voor den raad van Amsterdam. Het blijkt daaruit, dat de stedelijke oligarchie, in navolging van het ministerie, toevlugt gezocht heeft bij de katholieke partij; dat is bij de zoodanige katholieken, welke het meer te doen is om de bevordering hunner secte-belangen, dan om die des staatswezens. (1). Even als de katholieke leden der Kamer, hebben de katholieke kiezers hunne oppositie opgegeven, zoodra men hunne persoonlijke ijdelheid of baatzucht bevredigde door eenige meerdere ambtsbedeeling; of wel, zoodra men hunne sektebegeerte te gemoet kwam. Eenige decoratiën aan pastoors, wat meerder geld voor kerken, een bisschop voor Java, voor Suriname vrije toelating van jesuiten, misschien eerlang opening van eenige kloosters, en rondwaring van monnikken en nonnen, ziedaar wat de katholijke partij zal hebben overgehaald, om zich aan het Behoud, zoo wel stedelijk als ministerieel, aan te sluiten. Aan de katholijke partij is zulks geenszins kwalijk te nemen; als zoodanig belijdt zij openlijk, en belijdde zij steeds, dat bij haar de geestelijke belangen zwaarder wegen dan de wereldlijke. Dat zij zich dus wat minder staatkundige vrijheid, wat meer ministeriële eigendunk, wat zwaarder belastingen, wat meer overmoed van den vreemdeling getroosten ten behoeve hunner katholijke belangen, dat is zeer logisch; men kan zulke gevoelens min juist achten, maar men moet ze eerbiedigen, als op gemoedelijke overtuiging gegrond. De katholijk, die ten voordeele van het bestuur stemt, kan zulks, in geweten, met de innigste overtuiging doen, dat het bestuur, politisch beschouwd, een ellendig bestuur is; want alvorens burger te zijn, is hij katholijk; en als katholijk is hij met het bestuur te vreden. Overigens, »stemt gij niet ten mijnen gunste," zegt het bestuur, »houdt gij mij niet staande, zoo kan ik niets meer voor u doen. Geen bisschoppen alsdan naar Java noch Suriname, geen *placet* zonder strafbepaling; geen leeuwenorders met eikelkroonen aan uwe pastoors; geen jesuiten, geen monnikken, geen nonnen! — Dat dus de katholijk — ik bedoel altoos den zoodanigen katholijk, die de kerk stelt boven den staat, en dit *doet* de groote meerderheid der ware katholijken — dat dus de katholijk het Behoud, zelfs in den stedelijken raad ondersteunt, het is natuurlijk, het is logisch; het is, uit zijn katholijk oogpunt beschouwd, pligtmatig. Het moet, ook door den warmsten protestant worden geëerbiedigd. Maar nu ontstaat de vraag: Moet, mag de opregte protestant bovengemelde handelingen van zijnen katholischen medeburger onverschillig, lijdzaam toezien? Als hij de autocratie die ons bestuurt, de oligarchie die van ons leeft, gemeene zaak ziet maken met het katholicismus, behoort hij zich dan niet te herinneren wat zoodanig verbond allerwege aan de natie heeft gekost, welke bloedige offers het inzonderheid van zijne voorvaders heeft gevorderd? Mag hij vergeten, dat autocratie in het staatkundige en autocratie in het godsdienstige zusters zijn? Dat de vijand der staatkundige hervorming steeds allerwege, tevens de vijand der godsdienstige hervorming was? wat het protestantismus is in het godsdienstige, dat is het constitutionalismus in het staatkundige: zucht naar eigen onderzoek, naar eigen oordeel, naar eigen werking. Die zucht, zij strijdt evenzeer met de beginsels van het katholicismus als met de beginsels der autocratie.

Ten onregte dus is er in sommige onzer dagbladen van een *monsterachtig verbond*, een *monster-huwelijk* gesproken, toen er gewaagd werd van de coalitie tusschen het bestuur en de katholijke partij. Verre van een *monsterverbond* te zijn, is het een zeer *natuurlijk bondgenootschap*. Beide toch, katholicismus en autocratie, willen hetzelfde: blinde gehoorzaamheid, onbepaalde onderwerping. Eigen onderzoek, eigen wil strijden met beide evenzeer. Raadpleegt de geschiedenis. Waar troonde de autocratie, met oligarchie omringd, het onbeperkst? In het katholisch Frankrijk, in het katholisch Spanje, in het katholisch Oostenrijk. Wat deed NAPOLEON, zoodra hij de keizerskroon had bemagtigd? Hij liet ze zegenen door den paus; hij sloot een verbond met Rome. Waar daarentegen heeft het constitutionalismus de diepste wortels? in het protestantsche Engeland. Wat schonk aan Nederland nationale onafhankelijkheid en burgerlijke vrijheid? Het protestantismus.

Mag dus de protestant lijdzaam toezien dat de nationale onafhankelijkheid meer en meer door den vreemdeling belaagd wordt, de burgerlijke vrijheid meer en meer door de regering wordt bekort — alles onder een ministerie, 't welk zijn bestaan slechts door katholieke ondersteuning kan rekken? Moet hij van zijne zijde zich niet aangespoord gevoelen, om zich op grondwettigen weg en met alle ter zijner beschikking gestelde constitutionele middelen, zich aan te kanten tegen de hem meer en meer bedreigende coalitie?

Moet hij, van zijne zijde, als protestant zich niet aansluiten aan de partij der hervorming, gelijk de katholiek zich aansluit aan die des Behouds? En als de katholijke geestelijkheid, met een jesuitischen bisschop aan het hoofd zich in het spel waagt, behooren dan de protestantsche leeraars neutraal te blijven? Een ieder zijn oordeel: — maar ik voor mij geloof zulks niet. Hoe groot een voorstander ook van eensgezindheid en vrede, wil ik ze niet koopen voor slavernij.

(1) Opmerkelijk is het, dat het voorname orgaan der hedendaagsche pauselijke regering, *Il Contemporaneo*, in zijn nommer van 25 september, voornoemde partij *de zoogenaamde katholijke partij* noemt." Zie *Arnhemsche Courant* van 12 october onder de rubriek ITALIË.

Advertentiën.

† † † Er wordt TE KOOP gevraagd, een METALEN KERKKLOK, van ongeveer 500 Nederlandsche ponden zwaarte.

Adres met *franco-brieven* aan den Heer *W. TH. DE JONGH*, Kerkelijken Ontvanger te *Opheusden*.

NIEUW MAGAZIJN van MANUFACTUREN.

F. MäHLER heeft de eer te berigten, dat zijn MAGAZIJN, op het einde der Korte Hofstraat VERPLAATST is, en Maandag, den 18den October aanstaande, zal GEOPEND worden, hopende door eene civiele bediening en goede sortering het vertrouwen zijner geëerde begunstigers steeds meer en meer te zullen winnen.

Zutphen, 14 October 1847.

LEES HIER!

De Ondergeteekende maakt aan het geëerd Publiek bekend, dat bij hem het Depot gevestigd is der OOSTERSCHE REUMATISMUS AMULETTEN, per stuk 60, 90 en 180 Cents, die vervaardigd zijn door *WILHELM MAIJER EN COMP.*, te *Breslau*, met een berigt van gebruik en een attest, dat met verscheidene dankbetuigingen is bestempeld.

Arnhem, Broerestraat, A [illegible]

G. HOLLAND.

Rijn-Stoomboot-vaart.

KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ.

DAGELIJKSCHE DIENST

Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim, Straatsburg en tusschen gelegene plaatsen.

Vertrek van Arnhem, *des morgens ten 6 ure* (precies) om nog denzelfden avond te *Keulen* aan te komen.

Deze dienst sluit zich te *Duisburg* aan den *Köln-Mindener-Spoorweg* en biedt alzoo eene zekere gelegenheid, om tegen 8 uur 30 minuten des avonds te *Keulen* aan te komen, en met de om 9½ uur van daar vertrekkende Boot dezer Maatschappij naar *Coblenz*, *Mainz*, *Mannheim* en *Straatsburg* verder te kunnen reizen, wordende naar al deze plaatsen directe en Personaal-Kaarten afgegeven, welke groote voordeelen aanbieden.

Aankomst te Arnhem *des avonds omstreeks* [illegible] *ure.*

Door deze gelegenheid is het mogelijk goederen van *Amsterdam* naar *Keulen* in twee, naar *Mainz* en *Frankfort* in drie, naar *Mannheim*, in drie en een halven, en naar *Straatsburg* in vier en een halven dag te verzenden.

Nadere inlichtingen, [illegible] vrachten, in [illegible] en alle tusschen gelegene plaatsen, zijn te bekomen bij den ondergeteekende te *Arnhem*, de Factorij der Nederlandsche Rhijn-Spoorweg te *Amsterdam* en door geheel het Rijk, aan de Kantoren van de Algemeene Expeditie-Maatschappij (*JONKER*).

Arnhem, Junij 1847.

H. BUDDE, G.J.Zn.

CONCERT CARACTERESTIQUE, VOCAAL en INSTRUMENTAAL

VAN DE

LANTUM NEGERZANGERS

VAN AMERIKA.

DRYOE, LAURAIN, ADWIN, MORLEY en STAINER.

In den Stads-Schouwburg

Op Dingsdag den 19den October 1847.

Aanvang ten 7½ ure.

Prijzen der Plaatsen.

Loges et Stalles *f* 1 Parterre *f* 0.60 Gallerij-Loges *f* 0.40 Gallerij *f* 0.30.

De plaatsen zijn te bespreken bij den Concierge van den Schouwburg mits betalende 10 Cents voor iedere plaats.

*** *C. A. THIEME*, te *Arnhem*, heeft uitgegeven, en in de voornaamste steden verkrijgbaar gesteld:

DE KOLONIËN DER MAATSCHAPPIJ VAN WELDADIGHEID, beoordeeld door Dr. *W. C. H. STARING*, *Algemeene Secretaris der Geldersche Maatschappij van Landbouw*, en Mr. *J. K. W. QUARLES van UFFORD*, *Advokaat bij den Hoogen Raad*. Prijs *f* 1.25.

Wordt niet algemeen in commissie verzonden.

*** De *eerste* aflevering van de: **GESCHIEDENIS VAN HET HOOG-HEEMRAADSCHAP EN DER LAGERE WATERBESTUREN VAN DELFLAND**, door Mr. *MEIJLINK*, advokaat te *'s Gravenhage*, is verzonden door de *GEBROEDERS J. N. H. van LANGENHUIJSEN* aldaar en de inteekening volgens prospectus, opengesteld, tot 1 November, bij de voornaamste Boekhandelaren.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 18 Oct. 1 El 4 Palm 4 Duim; gew. 0 D. gev. 6 D.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.